

Årets historie

Det var sidst i januar; en frygtelig snestorm var det; sneen fløj i flygende hvirvel gennem gader og stræder; ruderne udenpå var som overklistrede med sne, fra tagene styrtede den i dynger, og så var der en flugt i folk, de løb, de fløj og fór hinanden i armene, holdt hinanden fast et øjeblik og havde så længe fodfæste. Kareter og heste var ligesom overpudrede, tjenerne stod med ryggen mod kareten og kørte baglæns imod vinden, fodgængerer holdt sig stadigt i læ af vognen, der kun langsomt gled af sted i den dybe sne; og da endelig stormen lagde sig og der blev kastet en smal sti langs husene, så stod dog folk stille der, når de mødtes; ingen af dem havde lyst til at gøre det første skridt, med at træde op i den dybe sne, for at den anden kunne slippe forbi. Tavse stod de, til endelig, efter ligesom en stille overenskomst, hver af dem gav et ben til pris og lod dette gå ind i snedyngen.

Mod aften var det blikstille, himlen så ud, som om den var fejlet og gjort mere høj og gennemsigtig, stjernerne syntes splinternye, og nogle var så blå og klare, ? og det frøs så det knagede efter, ? sagtens kunne da det øverste snelag blive så stærkt, at det i morgenstunden bar gråspurvvene; de hoppede om snart oppe snart nede, hvor der var skovlet, men megen æde var der ikke at finde, og de frøs ordentligt.

"Pip!" sagde den ene til den anden, "det kalder man det nye år! ? det er jo værre, end det gamle! så kunne vi lige så godt have beholdt det. Jeg er misfornøjet og det har jeg grund til!"

"Ja, der løb nu menneskene om og skød nytår ind," sagde en lille forfrossen spurv, "de slog pletter på dørene og var rent ellevilde af glæde over at nu gik det gamle år væk! og det var jeg også glad over, for jeg ventede, at vi da ville få varme dage, men det er der ikke blevet noget af; det fryser meget strengere end før! Menneskene har taget fejl af tidsregningen!"

"Det har de!" sagde en tredje, der var gammel og hvid i toppen; "de har nu noget, som de kalder almanakken, den er sådan deres egen opfindelse, og så skal alt gå efter den! men det gør det ikke. Når foråret kommer, så begynder året, det er naturens gang, og den regner jeg efter!"

"Men, når kommer foråret?" spurgte de andre.

"Det kommer når storken kommer, men det er meget ubestemt med ham, og herinde i byen er der ingen, der

ved noget derom, det ved de bedre ude på landet; skal vi flyve derud og vente? Dér er man da foråret nærmere."

"Ja, det kan være meget godt!" sagde en af dem, der længe havde gået og pippet uden egentlig at sige noget. "Jeg har herinde i byen nogle bekvemmeligheder, som jeg er bange, at jeg vil komme til at savne derude. Heromme i en gård er der en menneskefamilie, der meget fornuftigt har fundet på at slå fast i væggen tre, fire urtepotter med den store åbning ind og bunden udad, i den er der skåret et hul så stort, at jeg kan flyve ud og ind; der har jeg og min mand rede, og derfra er alle vore unger fløjet ud. Menneskefamilien har naturligvis indrettet det hele for at have den fornøjelse at se på os, ellers havde de nok ikke gjort det. De strør brødkrummer ud, også for deres fornøjelse, og vi har da føden! der er ligesom sørget for en; ? og så tror jeg, at jeg bliver og min mand bliver! skønt vi er meget misfornøjede, ? men vi bliver!"

"Og vi flyver ud på landet, for at se om ikke foråret kommer!" og så fløj de.

Og der var ordentlig vinter ude på landet; det frøs dér et par grader stærkere end inde i byen. Den skarpe vind blæste hen over de snelagte marker. Bonden, med store bælgvanter på, sad i sin slæde og slog sig med sine arme for at få kulden af dem, pissen lå på skødet, de magre heste løb, så de dampede, sneen knagede, og spurvene hoppede i hjulsporene og frøs; "pip! når kommer våren? Det varer så længe!"

"Så længe!" klang det hen over markerne fra den højeste banke, belagt med sne; og det kunne være ekko man hørte, men det kunne også være tale af den underlige gamle mand, som sad der øverst på snedriften i vind og vejr; han var ganske hvid, ligesom en bonde i hvid vadmelskofte, med langt hvidt hår, hvidt skæg, ganske bleg og med store klare øjne.

"Hvem er den gamle der henne?" spurgte spurvene.

"Det ved jeg!" sagde en gammel ravn, der sad på ledpælen, og var nedladende nok til at erkende, at vi alle er småfugle for Vorherre, og derfor også indlod sig med spurvene og gav forklaring. "Jeg ved, hvem den gamle er. Det er Vinteren, den gamle mand fra det forrige år, han er ikke død, som almanakken siger, nej han er såmænd formynder for den lille prins Forår, der

kommer. Jo, Vinteren fører regimentet. Hu! det knager nok i jer, I små!"

"Ja, er det ikke det jeg siger!" sagde den mindste, "den almanak er bare menneskepåfund, den er ikke lempet efter naturen! det skulle de lade os om, vi, som er finere skabt!"

Og der gik en uge, der gik næsten to; skoven var sort, den frosne indsø lå så tung og så ud som størknet bly; skyerne, ja det var ikke skyer, der var våde, iskolde tåger, der hang hen over landet; de store sorte krager fløj i flokke, uden skrig, det var som om alt sov. ? Der gled en solstråle hen over søen, og den skinnede som smeltet tin. Snelaget hen over marken og oppe på banken glimrede ikke som før, men den hvide skikkelse, Vinteren selv, sad der endnu med blikket stadigt mod syden; han mærkede slet ikke, at snetæppet ligesom sank ind i jorden, at hist og her en lille græsgrøn plet kom frem, og der myldrede det da med spurve.

"Kvivit! Kvivit! kommer nu våren?"

"Våren!" klang det hen over mark og eng og igennem de sortbrune skove, hvor mosset skinnede friskt grønt på træstammerne; og gennem luften kom flyvende, sydfra, de to første storke; på ryggen af hver sad der et lille dejligt barn, en dreng og en pige; og de kyssede jorden til hilsen, og hvor de satte deres fødder, voksede hvide blomster frem under sneen; hånd i hånd gik de op til den gamle ismand, Vinteren, lagde sig ved hans bryst til ny hilsen og i samme stund var de alle tre skjulte og hele landskabet skjult; en tyk, våd tåge, så tæt og tung, indhyllede alt. ? Lidt efter luftede det, ? vinden fór af sted, den kom med stærke kast og jog tågen bort, solen skinnede så varmt; ? vinteren selv var forsvunden, forårets dejlige børn sad på årets trone.

"Det kalder jeg nytår!" sagde spurvene. "Nu får vi vel igen vore rettigheder og erstatning for den strenge vinter!"

Hvorhen de to børn vendte sig, der skød grønne knopper frem på buske og træer, der blev græsset højere, sædemarken mere og mere liflig grøn. Og rundt om kastede den lille pige blomster; hun havde af dem i overflødighed i sit skørt, de syntes der at myldre frem, altid var det fuldt, i hvor ivrig hun var med at kaste, ? i sin ilfærdighed rystede hun en hel blomstersne hen over æble- og ferskentræer, så at de stod i fuld pragt før de endnu rigtig havde grønne blade.

Og hun klappede i hænderne og drengen klappede, og da kom der fugle frem, man vidste ikke hvorfra, og alle kvidrede og sang: "Våren er kommen!"

Det var dejligt at se. Og mangan gammel morlille kom uden for sin dør i solskinet, skutede sig, så hen på de gule blomster, der prangede over hele engen, akkurat ligesom i hendes unge dage; verden blev ung igen, "det er velsignet i dag herude!" sagde hun.

Og skoven var endnu brungrøn, knop ved knop, men skovmærken var fremme, så frisk og så duftende, violerne stod i en fylde, og der var anemoner, kodriver og oksedriver, ja i hvert græsstrå var saft og kraft, det var rigtignok et pragttæppe at sidde på, og der sad forårets unge par og holdt hinanden i hænderne og sang og smilede og voksede mere og mere.

En mild regn faldt fra himlen over dem, de mærkede det ikke, regndråben og glædeståren blev en og samme dråbe. Brud og brudgom kyssede hinanden, og i det nu sprang skoven ud. ? Da solen stod op, var alle skove grønne!

Og hånd i hånd gik brudeparret under det friske hængende løvtag, hvor kun sollysets stråler og slagskyggerne gav farveveksel i det grønne. En jomfruelig renhed og en forfriskende duft var i de fine blade! klar og levende rislede å og bæk mellem de fløjlgrønne siv og over de brogede sten. "Fuldt op evigt og altid er det og bliver det!" sagde hele naturen. Og kukkeren sang og lærken slog, det var det dejlige forår; dog piletræerne havde uldvanter om sine blomster, de var nu så gruelig forsigtige, og det er kedeligt!

Og så gik dage og så gik uger, varmen ligesom væltede ned; hede luftbølger gik gennem kornet, der mere og mere gulnede. Nordens hvide lotus på skovsøerne spredte sine store grønne blade ud over vandspejlet og fiskene søgte skygge under dem; og på skovens læside, hvor solen brændte på bondehusets væg og ordentlig gennemvarmede de udsprungne roser, og kirsebærtræerne hang fulde med saftige, sorte, næsten solhede bær, sad sommerens dejlige kvinde, hende vi så som barn og som brud; og hun så mod de stigende mørke skyer, der i bølgeformer, som bjerge, sortblå og tunge, løftede sig højere og højere; fra tre sider kom de; mere og mere, som et forstenet omvendt hav, sænkede de sig mod skoven, hvor alt, som ved en trolddom, var tavst; hver luftning havde lagt sig, hver fugl tav, der var en alvor, en forventning i hele naturen; men på veje og stier skyndte sig af sted kørende, ridende og gående, for at komme under tag. ? Da lyste det med et, som om solen brød frem, blinkende, blændende, alt opbrændende, og der blev mulm igen i et rullende brag; vandet styrtede i

strømme ned; det blev nat og det blev lys, det blev stilhed og det blev bulder. De unge brunfjerede rør i mosen bevægede sig i lange bølger, skovens grene skjultes i vandtåger, mørket kom og lyset kom, stilhed og bulder. ? Græs og korn lå som slået ned, som skyllet hen, som skulle det aldrig rejse sig. ? Pludselig blev regnen til enkelte dråber, solen skinnede, og fra strå og fra blad blinkede vanddråberne som perler, fuglene sang, fiskene slog op fra å-vandet, myggene dansede, og ude på stenen i det salte piskede havvand sad Sommeren selv, den kraftige mand, med de fyldige lemmer, med drivvådt hår, ? forynget af det friske bad, sad han i det varme solskin. Al naturen var forynget rundt om, alt stod frodigt, kraftigt og skønt; det var sommer, den varme dejlige sommer.

Og liflig og sød var den duft, der kom fra den frodige kløvermark, bierne summede der om det gamle tingsted; brombærranken snoede sig op om alterstenen, der, vasket af regnen, skinnede i sollyset; og derhen fløj bidronningen med sin sværm og satte voks og honning. Ingen så det uden Sommeren og hans kraftige viv; for dem stod alterbordet dækket med naturens offergave.

Og aftenhimlen strålede som et guld, ingen kirkekuppel har det så rigt, og månen skinnede mellem aftenrøde og morgenrøde. Det var sommertid.

Og der gik uger og der gik dage. ? Høstfolkene blanke leer blinkede i kornmarkerne, æbletræets grene bøjede sig med røde og gule frugter; humlen duftede dejligt og hang i store kopper og under hasselbuskene, hvor nødderne sad i tunge klaser, hvilede mand og viv, Sommeren med sin alvorsfulde kvinde.

"Hvilken rigdom!" sagde hun, "rundt om velsignelse, hjemligt og godt, og dog, jeg ved ikke selv, jeg længes efter ? hvile, ? ro! jeg ved ikke ordet derfor! ? Nu pløjer de alt igen på marken! Mere og altid mere vil menneskene vinde! ? Se storkene komme i flokke og gå i afstand efter ploven; Ægyptens fugl, som bar os gennem luften! Husker du, da vi begge som børn kom herind i Nordens lande? ? Blomster bragte vi, dejligt solskin og grønne skove, dem har nu vinden faret ilde med, de brunes og mørknes, som sydens træer, men bærer ikke, som de, gyldne frugter!"

"Dem vil du se?" sagde Sommeren, "så glæd dig da!" og han løftede sin arm og skovens blade farvedes med rødt og med guld, der kom en farvepragt over alle skove; rosenhækken skinnede med ildrøde hyben, hyldegrenene hang med store tunge sortbrune bær, de vilde kastanjer faldt modne ud af de sortgrønne skaller,

og inde i skoven blomstrede violerne anden gang.

Men årets dronning blev mere og mere stille, mere bleg. "Det lufter koldt!" sagde hun, "natten har våde tåger! ? jeg længes efter ? barndomslandet!" ?

Og hun så storkene flyve bort, hver en! og hun strakte hænderne efter dem. ? hun så op til rederne, der stod tomme, og der voksede op i en den langstilkede kornblomst og i en anden den gule kiddike, som om reden kun var til som værn og gærde om den; og spurvene kom derop.

"Pip! hvor er herskabet blevet af! de kan nok ikke tåle at det blæser på dem, og så er de taget ud af landet! Lykke på rejsen!"

Og mere og mere gul blev skovens blade og løv faldt på løv, efterårets storme suste, det var sent på høstens tid. Og på det gule løvfald lå årets dronning og så med milde øjne mod den blinkende stjerne, og hendes husbond stod hos hende. Et vindstød hvirvlede i løvet ? det faldt igen, da var hun borte, men en sommerfugl, årets sidste, fløj gennem den kolde luft.

Og de våde tåger kom, den isnende blæst og de mørke, længste nætter. Årets drot stod med snehvidt hår, men han vidste det ikke selv, han troede, at det var snefuggene, som faldt fra skyen; et tyndt snelag lå hen over den grønne mark.

Og kirkeklokkerne ringede til juletid.

"Fødselsklokkerne ringer!" sagde årets drot, "snart fødes det nye herskerpar; og jeg får hvile, som hun! Hvile i den blinkende stjerne!"

Og i den friske grønne granskov, hvor sneen lå, stod juleenglen og indviede de unge træer, der skulle til dens fest.

"Glæde i stuen og under de grønne grene!" sagde årets gamle drot, uger havde ældet ham til snehvid gubbe; "det stunder for mig til hvile, årets unge par får nu krone og scepter!"

"Og magten er dog din!" sagde juleenglen, "magten og ikke hvilen! Lad sneen ligge varmen hen over den unge sæd! lær at bære det, at en anden hyldes og du dog er hersker, lær at være glemt og dog at leve! din friheds time kommer, når våren kommer!"

"Når kommer våren?" spurgte Vinteren.

"Den kommer når storken kommer!"

Og med hvide lokker og snehvidt skæg sad Vinteren iskold, gammel og bøjet, men stærk, som vinterstormen og isens magt, højt på bankens snedrive og så mod syd, som Vinteren forud havde siddet og set. ? Isen knagede, sneen knirkede, skøjtøløberne svang sig på de blanke søer, og ravne og krager tog sig

godt ud på den hvide grund, ingen vind rørte sig. Og i den stille luft knyttede Vinteren hænderne, og isen blev favne tyk mellem landene.

Så kom igen spurvene fra byen og spurgte: "Hvem er den gamle mand derhenne?" og raven sad der igen, eller en søn af ham, som er lige det samme, og den sagde dem: "Det er Vinteren! den gamle mand fra det forrige år. Han er ikke død, som almanakken siger, men formynder for våren, som kommer!"

"Når kommer våren!" sagde spurvene, "så får vi god tid, og bedre regimente! det gamle duede ikke."

Og i stille tanker nikkede Vinteren til den bladløse, sorte skov, hvor hvert træ viste grenenes dejlige form og bøjning; og under vinterblundet sænkede sig skyernes iskolde tåger, ? herskeren drømte om sin ungdoms og sin manddoms tid, og ved dagningen stod hele skoven dejlig med rimfrost, det var Vinterens sommerdrøm; solskinnet dryssede rimfrost fra grenene.

"Når kommer våren?" spurgte spurvene.

"Våren!" lød det som ekko fra de banker, hvor sneen lå. Og solen skinnede mere og mere varm, sneen smeltede, fuglene kvidrede: "Våren kommer!"

Og højt gennem luften kom den første stork, den anden fulgte; et dejligt barn sad på ryggen af hver, og de dalede ned på den åbne mark og de kyssede jorden, og de kyssede den gamle stille mand, og som Moses på bjerget, svandt han, båret af skytågen.

Årets historie var endt.

"Det er meget rigtigt!" sagde spurvene, "og det er også meget kønt, men det er ikke efter almanakken, og så er det galt!"

* * *